

सन २००८-२००९ करिता १००% केंद्र पुरस्कृत
राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत तरतुदींचा
दरम्यान हप्त्या वितरित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन निर्णय क्र. केपुयो-२००८/प्र. क्र.४१/जल-८,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक : १९ जानेवारी, २००९

- वाचा :** १) केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र.६-२/२००८-एम.एम. दि. २६ डिसेंबर, २००८ .
२) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक केपुयो-२००८/ प्र.क्र.४१/जल-८,
दिनांक ३० जुलै, २००८.
३) संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, पुणे यांचे पत्र क्र.रापाविका/अनु.मा/४४२४/२००८,
दिनांक ११ डिसेंबर, २००८.
४) कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र.नियोजन-२/वृआ-०८-०९/१७/२००९, दिनांक १३ जानेवारी, २००९.

प्रस्तावना:-

शेतीसाठी अत्यंत मूल्यवान असे माती व पाणी यांचे संवर्धन करून व त्यायोगे कृषी उत्पादनात वाढ करून स्थैर्य आणण्याच्या दृष्टीकोनातून केंद्र शासनाने राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम ही पाणलोट विकासाची योजना ७ व्या पंचवार्षिक योजनेपासून सुरु केली आहे. १० व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीपासून सदर योजना केंद्र शासनाच्या नविन मार्गदर्शक सूचनानुसार (वारसा जनसहभागिता) लोकसहभागातून व प्रकल्प कार्यान्वयन अभिकरणच्या माध्यमातून राबविण्यात येत असून या योजनेतर्गत मृदसंधारणाची कामे पाणलोट्याच्या माध्यमातून करण्यात येत आहेत.

२. राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीकरिता केंद्र शासनाकडून १००% निधी उपलब्ध होती. १० व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीमध्ये एकूण ४३३ पाणलोट निवडण्यात आले, त्यापैकी ३२७ पाणलोट सन २००६-०७ अखेर पूर्ण करण्यात आले. उर्वरित ९८ पाणलोट सन २००७-०८ मध्ये पूर्ण करण्यात आले. अशा प्रकारे ४२५ पाणलोटाला १.७४ लाख हेक्टर क्षेत्र उपचारित करण्यात आलेले आहे.

११ व्या पंचवार्षिक योजनेकरिता १.७५ लाख हेक्टर क्षेत्र उपचारित करण्याचे उद्दिष्ट असून त्याकरिता ३२२ पाणलोट निवडण्यात आले आहेत. ११ व्या पंचवार्षिक योजनेच्या पहिल्या वर्षात म्हणजेच सन २००७-०८ मध्ये प्रामुख्याने १० व्या पंचवार्षिक योजनेतील अपूर्ण पाणलोट्याची कामे प्राथम्याने पूर्ण करण्यात आलेली असल्याने नवीन निवडलेल्या पाणलोट्याच्या क्षेत्रापैकी ४१७७ हेक्टर इतके उद्दिष्ट पूर्ण करण्यात आले. त्याचर सन २००७-०८ मध्ये ८४६.९८ लाख इतका खर्च करण्यात आला आहे.

३. केंद्र शासनाने राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम चा योजनेसाठी सन २००८-०९ करिता वर्क प्लॅन अंतर्गत रु.१५५४.२५ लाखच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता दिली आहे. त्यानुसार सन २००८-०९ करिता केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम या योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी पहिल्या हप्त्याची रु.५००.०० लाख इतकी तरतूद घर नमूद दिनांक ३० जुलै, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये वितरित करण्यात आली आहे.

४. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक २६ डिसेंबर, २००८ च्या पत्रान्वये राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमाकरिता रु.१४८.८२ लाख इतका अतिरिक्त निधी मंजूर केला आहे. तसेच सन २००७-०८ मध्ये एकूण रु.१६६.५७ लाख तरतूद दिनांक १.४.२००८ अखेर अखर्षित राहिली होती. सदर तरतूद २००८-०९ मध्ये खर्च करण्यास केंद्र शासनाने मंजूरी दिली असून संचालक, मृदसंधारण यांनी त्यांच्या घर नमूद दिनांक ११ डिसेंबर, २००८ च्या पत्रान्वये अखर्षित निधी राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमासाठी उपलब्ध करून देण्याची विनंती केली आहे. हा सर्व निधी विचारात घेता राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमाकरिता एकूण रु.१५५४.२५ लाख अधिक रु.१४८.८२ लाख अतिरिक्त

निधी तसेच अर्थाधिक पुर्नर्जिवित निधी रु.१६६.५७ लाख असे एकूण रु.१८६९.६४ लाख इतक्या निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता मिळाली आहे.

१. सन २००८-०९ मध्ये केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या रु.१८६९.६४ लाख निधीपैकी यापूर्वी वितरीत केलेला निधी रु.५००.०० लाख वगळून केंद्र शासनाने मंजूर केलेला अतिरिक्त निधी, अर्थाधिक पुर्नर्जिवित निधीसह उर्वरित निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक २६ डिसेंबर, २००८ च्या पत्रान्वये राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमाकरीता रु.१४८.८२ लाख इतका अतिरिक्त निधी मंजूर केला आहे. सदरचा निधी मिळून राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमाकरीता एकूण रु.१५५४.२५ लाख अधिक रु.१४८.८२ लाख अतिरिक्त निधी तसेच अर्थाधिक पुर्नर्जिवित केलेले रु.१६६.५७ लाख असे एकूण रु.१८६९.६४ लाख (रुपये अठरा कोटी एकोणसत्तर लाख चौसष्ट हजार फक्त) इतक्या निधीच्या कार्यक्रमास मंजुरी दिलेली आहे.

२. सन २००८-०९ मध्ये राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमासाठी मंजूर करण्यात आलेल्या रु.१८६९.६४ लाख तरतूदीपैकी संदर्भाधीन दिनांक ३० जुलै, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये रु.५००.०० लाख (रुपये पाचशे लाख फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यात आला आहे. आता प्रस्तुत शासन निर्णयान्वये उर्वरित एकूण रु.१३६९.६४ लाख (रुपये तेरा कोटी एकोणसत्तर लाख चौसष्ट हजार फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर वितरीत करण्यात आलेल्या निधीमध्ये केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या अतिरिक्त निधीसह, अर्थाधिक पुर्नर्जिवित निधीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

३. सदर निधी संदर्भाधीन शासन निर्णय दि.३० जुलै, २००८ अन्वये मंजूर केलेल्या पाणलोटसाठी खर्च करण्यासाठी आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या अधिनस्त ठेवण्यात येत आहे तसेच संबंधित जिल्ह्यांना निधीचे वितरण करण्यासाठी त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. आयुक्त (कृषि) यांनी संबंधित जिल्ह्यांना निधी उपलब्ध करून देताना केंद्र शासनाने राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना आणि अटी व शर्तीच्या अधीन राहून सदर प्रकल्प/कार्यक्रमासाठी संबंधित जिल्ह्यांना निधीचे वाटप करणे व त्याकरिता आवश्यक मार्गदर्शक सूचना निर्गमित कराव्यात.

तसेच याबाबतचा भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल व उपयोजिता प्रमाणपत्र केंद्र शासन व राज्य शासनास सादर करावा. तसेच यासंबंधीचा पाणलोटनिहाय मासिक खर्चाचा प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास सादर करावा. सदर तरतूद संगणक वितरण प्रणालीवर आयुक्त, कृषि, पुणे यांच्या संगणक संकेतांकावर उपलब्ध करून देण्यात येत असून, त्यांनी ती तात्काळ संबंधितांना वितरीत करावी.

४. या बाबतचा वालू आर्थिक वर्षातील खर्च सन २००८-०९ च्या अंदाजपत्रकामध्ये लेखाशिर्ष "मानणी क्र.एल-७, ४४०२-मृद व जनसंभरण यावरील भांडवली खर्च १०२ - मृदसंभरण, १०२ (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-राज्य योजनांतर्गत योजना १०२ (०१) (०२) राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम (१००% केंद्र पुरस्कृत) (४४०२१०३२) ५३, मोटी बांधकामे" खाली मंजूर केलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

५. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २००९०१११५४७३१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

१०/६/१३
(वि. स. ठाकूर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे-४११ ००१ (१ प्रती)

संचालक (मृदसंभरण), कृषि आयुक्तालय, पुणे-४११ ००१ (५ प्रती)

महालेखापाल -१/२, महाराष्ट्र राज्य मंत्रालय/नागपुर. (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) (३ प्रती)

एच-२६२२ -१३

आधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (१ प्रती)

निवासी लेखापरीक्षा, अधिकारी, मुंबई. (३ प्रती)

विभागीय कृषि सहसंचालक, सर्व.

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, सर्व.

जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व. (३ प्रती)

नियोजन विभाग / वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई

व्हर्चुअल ट्रेझरी, मुंबई

ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई

अवर सचिव (२-अ) कृषि व पटुन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

कार्यासन क्रमांक जल-११, ग्रा.वि.व.ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई

जल-८ (निवडनस्ती) ग्रा.वि.व.ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

.....